

Poziční dokument Změny k lepšímu k implementaci Nařízení NZIA do českého právního řádu

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1735 o zřízení rámce pro zajištění ekologické průmyslové výroby s nulovými čistými emisemi v Unii (tzv. Net-Zero Industry Act – NZIA) představuje důležitý nástroj pro urychlení výstavby průmyslových projektů v oblasti technologií s nulovými čistými emisemi.

V návrhu implementace NZIA do českého právního řádu však identifikujeme několik systémových nedostatků a nevyužitých příležitostí. Tyto nedostatky mohou oslabit jeho potenciál urychlit transformační projekty a přilákat nové investice, zejména v regionech, které čelí strukturálním výzvám.

1. Určení Dopravního a energetického stavebního úřadu jako Jednotného kontaktního místa

- Navrhujeme, aby všechny projekty, kterým bude přiznán status „Strategického projektu pro nulové čisté emise“, spadaly do kompetence Dopravního a energetického stavebního úřadu jako Jednotného kontaktního místa i stavebního úřadu.

2. Povinnosti krajských úřadů vyplývající z čl. 16 NZIA

- Pokud se zákonodárce rozhodne ponechat příslušnost krajských úřadů pro projekty umístěné mimo Strategické investiční zóny (SIZ) a tzv. Údolí pro urychlení zavádění technologií, je nutné, aby byly v zákoně výslovně uvedeny jejich povinnosti plynoucí z čl. 16 NZIA.
- Absence tohoto ustanovení může vést k právní nejistotě a k nerovnému přístupu při implementaci nařízení.

3. Sjednocení právních institutů – Strategické investiční zóny a Údolí

- Navrhujeme sloučit instituty „Strategických investičních zón“ a „Údolí pro urychlení zavádění technologií pro nulové čisté emise“ do jednoho právního institutu – „Strategické investiční zóny“.
- Rozumíme významu širších transformačních politik, ale rozdrobenost právních institutů není cestou k efektivní správě rozvoje. Namísto vytváření nových pojmů navrhujeme zaměřit se na jednotné územní vymezení a strategickou podporu (např. finančními nástroji, investičními pobídkami, podporou výzkumu a dovedností).
- Jednotnost právního rámce je důležitým signálem pro investory a umožňuje efektivnější výkon veřejné správy.

4. Změna §4 návrhu zákona – posílení role Jednotného kontaktního místa

- Navrhujeme nahradit v §4 příslušnost ministerstva za jednotné kontaktní místo podle §3. Úřad by měl mít pravomoc žádost vyřídit sám, případně by jeho funkce byla postoupit tuto žádost k rozhodnutí ministerstvu.
- Tímto krokem dojde k naplnění cíle NZIA – zjednodušení a zkrácení procesu a zajištění komunikace s jediným příslušným úřadem během celého procesu.

5. Zakotvení čl. 16 NZIA do českého právního řádu

- Důrazně doporučujeme explicitní promítnutí čl. 16 NZIA do českého právního řádu – např. formou nového ustanovení stavebního zákona.
- Tento článek podle nás stanovuje klíčový rámec pro zrychlené povolování, a jeho absence v národní legislativě ztěžuje jeho uplatňování a oslabuje právní jistotu jak pro investory, tak pro veřejnou správu.
- Ukotvení tohoto ustanovení v českém právním řádu navíc může časem umožnit rozšíření jeho uplatňování i na další projekty a pozitivně tak přispět ke zkrácení povolovacích procesů a rozvoji české ekonomiky.

6. Zrušení první věty §4 odst. 4

- Navrhujeme smazat druhou větu §4 odst. 4, která neodpovídá znění nařízení a je v rozporu s duchem zákona.

Nařízení NZIA představuje příležitost nejen pro transformaci českého průmyslu, ale i pro celkové zjednodušení investičního prostředí v ČR. Navrhujeme proto využít jeho adaptaci k odstranění nadbytečných právních komplikací, ke sjednocení institucionálního rámce a k výraznému zjednodušení a urychlení povolovacích řízení nejen u net zero projektů, ale i u dalších klíčových projektů pro rozvoj české ekonomiky.

Jsme připraveni naše návrhy dále konzultovat a podílet se na hledání technicky i politicky proveditelných řešení.

